4. 4. 2006

ID: 39652

Správní akt

Pouze závažné, kvalifikované vady mají za následek nicotnost správního aktu, zatímco nedostatky menší vážnosti ji nezpůsobují. S ohledem na požadavek právní jistoty se tedy uplatňuje zásada presumpce správnosti aktů, podle níž jsou tyto akty považovány za bezvadné, tedy mající právní účinky, dokud nejsou stanoveným postupem opraveny nebo zrušeny. Věcnou správnost správního aktu soud mimo rámec správního soudnictví oprávněn zkoumat není a zkoumá jen to, zda (vůbec) jde o správní akt, zda se tedy nejedná o tzv. paakt, zda tento akt byl vydán v mezích pravomoci příslušného správního orgánu a zda je pravomocný a vykonatelný.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 20 Cdo 1280/2003, ze dne 27.5.2004)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci výkonu rozhodnutí oprávněné České republiky – Ministerstva financí – Generálního ředitelství cel – Celního úřadu v B. - dálnice, proti povinné E. spol. s r. o., zastoupené advokátem, zřízením soudcovského zástavního práva na nemovitostech pro částku 7.081.868,- Kč, vedené u Okresního soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 18 E 164/2002, o dovolání povinné proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové z 24. dubna 2002, č. j. 20 Co 167/2002-64, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění :

Shora označeným rozhodnutím krajský soud k odvolání povinné potvrdil usnesení z 5. 2. 2002, č. j. 18 E 164/2002-55, jímž okresní soud nařídil výkon rozhodnutí (ve výroku, kterým soud prvního stupně povinnou zavázal k zaplacení částky 50.000 Kč „na nákladech řízení“, odvolací soud jeho rozhodnutí zrušil a věc mu v tomto rozsahu vrátil k dalšímu řízení). S odvolací námitkou, že podkladové platební výměry – nejsou-li opatřeny otiskem úředního razítka v barvách státního znaku podle zákona ČNR č. 3/1993 Sb., o státních symbolech České republiky, nýbrž otiskem pouze jednobarevným, což však umožňovala teprve právní úprava podle § 6 odst. 1 zákona č. 352/2001 Sb., o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů – jsou podle § 32 odst. 7 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, neplatné, se odvolací soud vypořádal závěrem, že právě pro neexistenci právní úpravy barevnosti otisků služebních razítek mohly správní orgány používat i před výslovnou úpravou provedenou zákonem č. 352/2001 Sb. razítka jednobarevná. Podpůrně pak odvolací soud připojil argument, že (při nutnosti rozlišování závažnosti nedostatků rozhodnutí) by ani případná nesprávná barva otisku razítka, resp. jeho nebarevnost, nemohla způsobit neúčinnost platebních výměrů pro nedostatek náležitostí požadovaných ustanovením § 47 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (dále též jen „správní řád“).

V dovolání proti potvrzujícímu výroku usnesení odvolacího soudu, jehož přípustnost dovozuje z ustanovení § 237 odst. 1 písm. c/ občanského soudního řádu (dále též jen „o.s.ř.“), povinná namítá, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Naplnění dovolacího důvodu podle § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř. spatřuje v tom, že dovolací soud „nevzal dostatečně v úvahu, že nejde o otisk razítka, ale o státní znak, jehož provedení a užívání je upraveno zákonem.“ Tehdy účinný zákon č. 3/1993 Sb., přitom neznal státní znak v barvách jiných než uvedených v jeho příloze a užívání jednobarevného služebního razítka zavedlo teprve ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 352/2001 Sb., účinného od 5. října 2001. Rozhodnutí odvolacího soudu je podle dovolatelky nesprávné také proto, že vykonávané platební výměry byly z hlediska jejich náležitostí posuzovány podle ustanovení § 47 správního řádu namísto ustanovení § 32 odst. 2 a 7 zákona č. 337/1992 Sb. I když podle dovolatelky „způsobuje nedostatek razítka relativní neplatnost i u rozhodnutí vydaného ve správním řízení“ (tedy podle správního řádu), mělo být podle jejího názoru vzhledem k novému znění (od roku 1997) ustanovení § 320 celního zákona i na řízení „zahájená podle správního řádu, avšak přenesená do doby nové právní úpravy“ aplikováno ustanovení § 32 odst. 2 a 7 zákona č. 337/1992 Sb., výslovně zakotvující institut neplatnosti rozhodnutí neobsahujícího základní náležitosti. Ač úřední razítko se státním znakem – podle dovolatelky ovšem se státním znakem v barvách uvedených v zákoně č. 3/1993 Sb. – mezi tyto náležitosti patří, vykonávaná rozhodnutí jím opatřena nejsou.

V podání z 5. 6. 2003 (č.l. 82), jímž dovolání doplnila, povinná dále namítá, že ve vykonávaných platebních výměrech chybí citace procesně i hmotněprávních předpisů, podle nichž celní úřad postupoval a celní dluh vyměřil, a že výrok těchto rozhodnutí – zejména používá-li se v něm nevysvětlených zkratek „SPD“ a „DPH“ – není formulován jasně a

určitě. Kromě toho dovozuje, že odpovídají-li podle (jiného) rozhodnutí celního úřadu ze 17. 9. 2002, č. j. 4697/02-0223-01 (jež ovšem jako rozhodnutí vydané téměř 7 let po vydání vykonávaných platebních výměrů není titulem v předmětném vykonávacím řízení) za celní dluh v případě jejich plurality všichni dlužníci společně a nerozdílně, pak byli „zatajeni další účastníci v řízení“, a povinná, poukazujíc na ustanovení § 14 a § 47 odst. 5 správního řádu, spatřuje nicotnost podkladových správních rozhodnutí („vystavených pouze na její jméno“) i v absenci jmen těchto solidárních dlužníků.

Oprávněná navrhla zamítnutí dovolání.

Nejvyšší soud se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání a v tomto ohledu dospěl k závěru, že dovolání přípustné je, jelikož napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam (§ 237 odst. 1 písm. c/ ve spojení s ustanovením § 238a odst. 1 písm. c/, odst. 2 o.s.ř.), daný tím, že je v něm řešena judikaturou dovolacího soudu dosud nevyřešená otázka (§ 237 odst. 3 o.s.ř.).

Jelikož vady podle ustanovení § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a/, b/ a odst. 3 o.s.ř., jež by řízení činily zmatečným, ani jiné vady řízení (§ 241a odst. 2 písm. a/ o.s.ř.), k nimž je dovolací soud – je-li dovolání přípustné – povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 věta druhá o.s.ř.), v dovolání namítány nejsou a nevyplývají ani z obsahu spisu, a protože jinak je dovolací soud vázán uplatněným dovolacím důvodem včetně jeho obsahového vymezení (§ 242 odst. 3 věta první o.s.ř.), je předmětem dovolacího přezkumu právní závěr odvolacího soudu, že platební výměry, jejichž výkon je navržen, jsou vykonatelné.

Dovolání není důvodné.

Právní posouzení věci je nesprávné, jestliže odvolací soud věc posoudil podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu - sice správně určenou - nesprávně vyložil, případně ji nesprávně aplikoval (z podřazení skutkového stavu hypotéze normy učinil nesprávné závěry o právech a povinnostech účastníků).

Dovolatelka se především mýlí již v závěru, že (nalézací) řízení zahájené podle správního řádu „…se přeneslo do doby, kdy nová právní úprava toto svěřovala již zákonu č. 337/1992 Sb.“ Jak vyplývá z obsahu spisu, všechny vykonávané platební výměry byly vydány dne 26. října 1995 a v odvolacím řízení (s výslovnými odkazy na ustanovení správního řádu jak ve výroku, tak v odůvodnění rozhodnutí odvolacího orgánu) potvrzeny dne 7. 3. 1996, tedy za účinnosti celního zákona č. 13/1993 Sb. před jeho novelizací provedenou s účinností od 1. 7. 1997 zákonem č. 113/1997 Sb. Podle ustanovení § 320 celního zákona ve znění před touto novelizací platilo pro řízení před celními orgány, že ve věcech celních přestupků se použije zákon ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích, a v ostatních věcech obecné předpisy o správním řízení, tedy správní řád (viz poznámka č. 1). Teprve od 1. 7. 1997 začalo platit, že při rozhodování (kromě jiného) o vyměřování a vybírání cla, daní a poplatků, pokut a skladného se použil obecný předpis o správě daní a poplatků, tedy zákon ČNR č. 337/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Z uvedeného plyne, že při posuzování, zda vykonávané platební výměry obsahují náležitosti požadované zákonem, nebylo možno aplikovat ustanovení § 32 zákona č. 337/1992 Sb., nýbrž ustanovení § 47 správního řádu; ten však ani v tomto, ani v jiném svém ustanovení institut neplatnosti rozhodnutí – narozdíl od § 32 odst. 7 zákona č. 337/1992 Sb. – nezakotvuje, stejně jako nepředepisuje, jakým barevným provedením otisku úředních razítek mají být správní rozhodnutí opatřována, a nezná ani institut (v dovolání dovozovaný) neplatnosti relativní. V souladu s obecnou zásadou zastávanou i teorií správního práva procesního, že absence některé z náležitostí požadovaných pro rozhodnutí ustanovením § 47 správního řádu může způsobit jeho nicotnost či neúčinnost jen je-li vada zásadní, je také závěr, že takové závažné důsledky, tedy nicotnost, event. neúčinnost, nemůže způsobit ani případné nesprávné použití barvy otisku úředního razítka (o něž se však v daném případě, kdy správní řád barvu otisku služebního razítka nepředepisuje, stejně nejedná).

Nesprávná je ovšem vůbec dovolací argumentace založená na tezi, že v dané věci „nejde o otisk razítka, ale o státní znak, jehož provedení a užívání je upraveno zákonem č. 3/1993 Sb., který provedení státního znaku v barvách jiných či jednobarevné nezná.“

Je totiž řešena otázka náležitostí správního rozhodnutí (ostatně neplatnost a tedy nevykonatelnost titulů dovolatelka sama vyvozuje právě z jejich nedostatku), z nichž jednou je, a to jak podle § 47 odst. 5 správního řádu, tak podle § 32 odst. 2 písm. g) zákona č. 337/1992 Sb., aby rozhodnutí bylo opatřeno otiskem úředního razítka; jeho používání však bylo před novelizací provedenou zákonem č. 352/2001 Sb., na nějž poukazuje samotná dovolatelka, upraveno nikoli zákonem č. 3/1993 Sb., o státních symbolech, ale zákonem č. 68/1990 Sb., o užívání státního znaku, státní vlajky a ostatních státních symbolů České republiky, zejména jeho ustanovením § 3 odst. 1-3. Tento předpis - jakékoli - barevné provedení pro otisky úředních razítek nestanovil, není tedy správná dovolatelčina úvaha, že před účinností zákona č. 352/2001 Sb., který výslovně předepsal provedení jednobarevné, měly otisky razítek mít barevné provedení

požadované ustanovením § 2 odst. 3 (tedy v barvě červené, stříbrné a zlaté) zákona č. 3/1993 Sb., jelikož ten upravuje pouze barevnost samotných státních symbolů, nikoli úředních razítek.

Pokud jde o námitky uplatněné v doplnění dovolání z 5. 6. 2003, ty zčásti nemají oporu ve spise a ve zbytku jsou nedůvodné. Předně správní řád celnímu úřadu neukládá, aby v rozhodnutí uváděl, podle kterého procesního předpisu, případně ustanovení postupoval, a pokud jde o ustanovení hmotněprávní, na ta celní úřad v každém vykonávaném platebním výměru odkazuje (viz poukaz na ustanovení § 240 odst. 1 a § 240 odst. 3 písm. d/ celního zákona a v rozhodnutí o odvolání poukaz na § 81 odst. 1 písm. a/ téhož předpisu). Ze žádného ustanovení správního řádu také nelze dovodit, že by z výroku rozhodnutí celního úřadu mělo vyplývat, z jakých dílčích částek sestává částka výsledná, k jejímuž zaplacení byl účastník zavázán /povinná nic, a tedy ani neplatnost platebních výměrů pro jejich neurčitost v tomto směru nenamítala ani v odvoláních v celním řízení, v žalobách podle § 246 a následujících o.s.ř. ani v ústavních stížnostech, jež byly všechny (viz odůvodnění usnesení Ústavního soudu z 13. 5. 2003, sp. zn. II. ÚS 108/02) jako zjevně neopodstatněné odmítnuty/. Jak celková výše částky (a z tohoto hlediska pozbývá svého významu námitka, že u dílčích částek bylo použito nevysvětlených zkratek), tak lhůta k jejímu zaplacení i číslo účtu celního úřadu jsou v každém vykonávaném rozhodnutí uvedeny zcela určitě a přesně; z pohledu dovolatelkou namítané „neplatnosti, resp. nulity“ tudíž platební výměry žádnou z vad způsobilých založit nedostatek jejich materiální vykonatelnosti (§ 261a o.s.ř.) netrpí. Při posuzování právních vad u správních aktů je totiž (viz výše) nutno vycházet z předpokladu, že nicotnost správního aktu nezpůsobuje kterákoli jeho vada, a že je tedy třeba přihlížet ke kvalitě jednotlivých nedostatků. Pouze závažné, kvalifikované vady mají za následek nicotnost správního aktu, zatímco nedostatky menší vážnosti ji nezpůsobují. S ohledem na požadavek právní jistoty se tedy uplatňuje zásada presumpce správnosti aktů, podle níž jsou tyto akty považovány za bezvadné, tedy mající právní účinky, dokud nejsou stanoveným postupem opraveny nebo zrušeny (k tomu srov. též rozsudky Nejvyššího soudu z 26. 11. 1997, sp. zn. 2 Cdon 1393/97, a ze 17. 12. 1998, sp. zn. 3 Cdon 109/96, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek č. 2/1999 a 2/2000 pod poř. č. 9 a 11). Uvedená judikatura zaujala též závěr, že věcnou správnost správního aktu soud mimo rámec správního soudnictví oprávněn zkoumat není a že tedy zkoumá jen to, zda (vůbec) jde o správní akt, zda se tedy nejedná o tzv. paakt, zda tento akt byl vydán v mezích pravomoci příslušného správního orgánu a zda je pravomocný a vykonatelný. Překročení mezí pravomoci správního orgánu dovolatelka nenamítá a nedostatek vykonatelnosti (a tedy i právní moci) spatřuje jedině v „nulitě“ správních aktů, o níž však, jak výše uvedeno, dovolací soud uzavřel, že dána není. Dovolatelčina argumentace ustanoveními § 240 odst. 3 celního zákona a § 511 občanského zákoníku a „zatajením dalších účastníků řízení“ (a z ní vyvozený další důvod „nicotnosti“ vykonávaných rozhodnutí) je nepřípadná již proto, že podle zde vykonávaných platebních výměrů je – nezávisle na závěru povinné o pluralitě dlužníků – jediným dlužníkem právě (a pouze) subjekt těmito výměry k plnění zavázaný.

Protože se povinné prostřednictvím uplatněného dovolacího důvodu správnost napadeného rozhodnutí zpochybnit nepodařilo, Nejvyšší soud bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o.s.ř.) dovolání jako nedůvodné podle § 243b odst. 1 věty před středníkem o.s.ř. zamítl.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Odpovědnost za vady
- Náhrada nákladů na výživu pozůstalých (jiných) osob
- Mezinárodní příslušnost ve věcech rodičovské zodpovědnosti
- Smlouva o dílo (exkluzivně pro předplatitele)
- Spotřebitelský úvěr (exkluzivně pro předplatitele)
- Starobní důchod (exkluzivně pro předplatitele)
- Veřejná obchodní společnost (exkluzivně pro předplatitele)
- Vypořádání SJM (exkluzivně pro předplatitele)
- Přiměřené protiplnění

- Předkupní právo
- Ochrana osobnosti